

Юрій ЧЕРЧЕНКО
(Київ, Україна)

**Огляд документів фонду
Андрія Мельника в Архіві ОУН
у Києві**

В Архіві ОУН у Києві зберігаються документи видатного українського громадського, політичного і військового діяча, поручника легіону Українських Січових Стрільців, начальника штабу Дієвої Армії УНР, одного із засновників Української військової організації, Голови Проводу українських націоналістів полковника Андрія Мельника.

Архів ОУН – це недержавна установа, зараз він знаходиться в Києві при бібліотеці ім. Олега Ольжича. Більша частина документів архіву так чи інакше пов'язана з історією українського національно-визвольного руху. В архіві зібрані документи єдиної ОУН до розколу організації в 1940 році, а також документи й матеріали ОУН під проводом А. Мельника після розколу. Зокрема, це листи та інші особові документи чільних діячів ОУН та різних українських політичних партій і організацій – Євгена Коновальця, Андрія Мельника, Дмитра Андрієвського, Степана Бандери, Юліяна Вассіяна, Олега Кандиби-Ольжича, Богдана Кентржинського, Михайла Колодзінського, Андрія та Миколи Лівицьких, Володимира Мартинця, Євгена Онацького, Миколи Плав'юка, Михайла Селешка, Омеляна Сеніка, Ярослава Стецька, Миколи Сціборського, Сидора Чучмана, Олега Штуля-Ждановича та ін. В архіві також зберігаються автографи відомих українських літераторів – Євгена Маланюка, Леоніда Мосендза і Уласа Самчука.

Фонд Андрія Мельника є одним з найбільших в Архіві ОУН у Києві. Полковник Андрій Мельник очолював Провід українських націоналістів (ПУН) протягом 36-ти років (1938–1964) і тому в Архіві ОУН зібрано багато документів про діяльність Голови Проводу. Ці документи були перевезені з Канади до України в середині 1990-х років завдяки клопотанням Голови ПУН Миколи Плав'юка.

Фонд Андрія Мельника нараховує декілька тисяч документів. За кількістю в ньому переважають документи повосенного періоду, адже підчас другої світової війни була втрачена значна частина архіву ОУН. Хронологічно документи фонду відносяться до періоду 1919–1964 рр. Найдавнішим документом фонду є лист Є. Коновальця до А. Мельника від 31 грудня 1919 року.

Переважну більшість документів фонду становить листування Голови ПУН з провідними діячами ОУН. Від заснування ОУН в 1929 році склалася така ситуація, що всі члени ПУН жили на еміграції в різних країнах і не мали можливості часто збиратися на наради. Тому багато важливих питань вирішувалося саме в листуванні. Через листування Голова ПУН підтримував зв'язок також з осередками українських націоналістів в інших країнах: зокрема Андрію Мельнику писали представник ОУН у Скандинавії Богдан Кентржинський, представник ОУН у Бразилії Степан Кобилянський, провідники ОУН у Франції Олекса Бойків і Олег Штуль та інші.

Крім листування, в фонді також зберігаються й інші документи, що пов'язані з діяльністю А. Мельника на чолі ОУН. Це чернетки порядку денного засідань ПУН, підготовчі матеріали до Великих Зборів ОУН, чернетки різних листівок і звернень до членів ОУН, проекти документів про координацію спільних дій з іншими українськими політичними силами. Певний інтерес для дослідників становлять документи автобіографічного характеру, зокрема декілька рукописів автобіографії А. Мельника, а також рукописи спогадів про зустрічі з Євгеном Коновальцем та про перебування в концтаборі Заксенгаузен.

З усього масиву листів найбільшим за кількістю документів є листування Андрія Мельника з Олегом Штулем-Ждановичем, який очолив ПУН після смерті полковника Мельника. Воно містить приблизно 1,5 тисячі листів і охоплює період з вересня 1945 року до червня 1964 року.

Серед кореспондентів А. Мельника, листування з якими зберігається в цьому фонді були такі особи: Д. Андрієвський, М. Антонович, Ю. Артюшенко, П. Атаманюк, С. Бандера, І. Бас, Л. Бачинський, М. Бігун, А. Білинський, Г. Богосевич, О. Бойдунік, О. Бойків, Ю. Бойко, В. Бондаренко, М. Борис, М. Брик, Є. Бродацький, І. Бучко, Є. Васишин, О. Ващенко, Б. Винар, З. Винницький, І. Вислоцький, С. Витвицький, С. Віндик, В. Войтанівський, С. Володимирецький, Я. Гайвас, А. Герберт, Я. Гинилевич, Н. Гірняк, Б. Гомзин, З. Городиський, М. Граб, О. Грицай, Л. Гузар, В. Гультай, Р. Данилевич, Р. Дашкевич, Л. Демчук,

В. Дідович, П. Дніпро, А. Домарацький, М. Дорожинський, П. Дорожинський, А. Жуковський, М. Забелло, Б. Зелений, О. Зибачинський, О. Зінкевич, Р. Ільницький, М. Калиновський, М. Капустянський, В. Квасницький, Д. Квітковський, М. Квітковська, Б. Кентржинський, І. Киретюк, М. Клич, З. Книш, Б. Кобилянський, С. Кобилянський, Б. Коваль, Ю. Коваль, П. Когут, Є. Коновалець, О. Коновалець, Ф. Кордуба, В. і Ф. Коссар, А. Костюк, В. Коханівський, Б. Кравців, Г. Крук, С. Кульчицький, Р. Купчинський, М. Курах, М. і Б. Куричі, С. Куропась, В. Кушнір, О. Кушпета, І. Лазаренко, В. Лазовінський, Т. Лапичак, О. Лашенко, Б. Левицький, В. Левицький, С. Ленкавський, А. Лівичий, М. Лівичий, М. Лозинський, О. Лотоцька, Б. Лучаківський, Б. Макаренко, О. Максимів, Я. Маковецький, Є. Маланюк, П. Мартін, В. Маруняк, Є. Мاستикаш, Є. Мацях, Антін Мельник, В. Михайлів, М. Михалевич, В. Михальчук, М. Мірчук, В. Моклович, В. Мулик, Я. Мусіянович, М. Мушинський, О. Навроцький, О. Наріжний, І. Небола, М. Небелюк, О. Неприцький-Грановський, Ф. Нечипорук, О. Нижанківський, Р. Олесницький, Є. Онацький, Є. Орелецький, Ордович, Ю. Отмарштайн, І. Павликовська, Є. Павлишев, М. Павличенко, М. Панасюк, М. Плав'юк, С. Плахтін, Ю. Пундик, Л. Ребет, Ю. Ревай, В. Різник, Н. і П. Ріпак, А. Романюк, С. Росоха, А. Рубінець, Сайкевич, М. Селешко, Д. Січ, Є. Скоцко, К. Соколик, Я. Стецько, А. Стратієнко, С. Сулятицький, Б. Суховерський, М. Суховерський, О. Суховерський, М. Троцький, Д. Троян, С. Тупісь, Ханенко, М. Цеглинський, І. Чарнецький, І. Чмола, В. Федорончук, П. Шандрюк, М. Шарик, П. Шатун, В. Шаян, В. Шемердяк, А. Шептицький, А. Шкуро, О. Штуль, Ф. Шумейко, Я. Шумелда, В. Янів, П. Юзик.

Зміст листування Андрія Мельника головним чином пов'язаний з різними аспектами діяльності ОУН, виробленню її політики стосовно інших українських політичних сил та громадських організацій на еміграції, сприянню об'єднання і консолідації української еміграції і її виступу на міжнародній арені як єдиної потужної сили у боротьбі за визволення України. З деяких листів можна також дізнатися і окремі подробиці приватного характеру про життя і діяльність А. Мельника. В першу чергу це стосується листування А. Мельника з Є. Коновальцем, з яким вони були приятелями ще з часів української революції, а згодом і поріднилися, одружившись на сестрах Ользі і Софії Федак. Так в листі від 31 грудня 1919 р. Євген Коновалець пише Андрієві Мельнику наступне:

“В першу чергу почуваю своїм обов'язком від свого імені і тої рештки Стрілецтва, яка зібралася в Луцьку, висказати Вам, п[ане] Отамане, нашу глибоку радість з приводу поліпшення Вашого здоров'я. Віримо і ждемо цієї хвилини, коли Ви зможете назад повернути в стрілецьку сімю і спільно з нами зносити те все, що посилає нам недобра судьба” [3, с. 1].

А в листі від 30 січня 1922 р. Євген Коновалець запрошує Андрія Мельника на своє весілля:

“Ще одне прохання до Вас, Андрію! Навязуючи до нашої балачки перед моїм від'їздом з Відня прошу Вас, Андрію, бути свідком завершення цього, в що теж Ви, Андрію, вклали немало своєї душі. Вінчання моє з Мруком* відбудеться 16, а найдаліше 18 ц[ього] м[ісяця]. Прошу ласкаво о якнайшоршу відповідь чи зможете приїхати” [4, с.1].

Багато цікавої інформації міститься також в листуванні Андрія Мельника із Зиновієм Книшем. Являючись учасником націоналістичного руху ще з 1920-х років і довголітнім членом ПУН Зиновій Книш багато зробив задля збереження історії цього руху. Він підготував і опублікував понад 60 науково-дослідних робіт, книг спогадів та збірників документів, брошур присвячених історії УВО і ОУН. Характеризуючи титанічну працю Зиновія Книша Марко Антонович, зокрема, написав так:

“Д-р Книш виконував понад тридцять літ працю, яку навіть в наших невідрадних умовах українського друкованого слова поза межами України виконує принаймні п'ятеро осіб. Сам він писав праці, сам передавав до друку і піклувався друкуванням, сам проводив коректуру, сам займався адміністративною працею і фінансуванням своїх видань. Покажіть мені ще одну людину в цілому українському суспільстві, яка могла б похвалитися таким досягненням, такою виконаною працею, адже ж книжки його видавництва можуть заповнити велику полицю кожної бібліотеки і стати її прикрасою” [1, с. 90].

---

* Так в сім'ї лагідно називали Ольгу Федак.

В процесі написання своїх робіт З. Книш листувався з А. Мельником і радився з ним стосовно різних проблем висвітлення історії українського національно-визвольного руху. Особливо це стосувалося історії Української військової організації, адже А. Мельник був одним із засновників УВО. Книш надсилав Мельнику для ознайомлення тексти своїх робіт і просив вияснити деякі питання з історії УВО і ОУН. Про це ми також дізнаємося з їхнього листування. Так у листі З. Книша до А. Мельника від 6 серпня 1955 р. він питає Голову ПУН про II Великий Збір Українських Націоналістів (ВЗУН):

“Я ввесь час був переконаний, що II ВЗУН відбувся в Празі. Тимчасом, читаючи книгу американця Армстронга про український націоналізм*, бачу подає він там Рим, як місце Збору. Дуже прошу Вас подати мені, де властиво відбувся Збір, чи в Празі, чи в Римі, бо тут не маю кого запитати. Якщо пам’ятаєте, чи можете мені подати місце (заля, школа, готель і т[ому] п[одібне]) де він відбувся?” [5, с. 1].

Полковник Мельник відповів йому в листі від 28 серпня 1955 року:

“Гаразд, що закінчили Ви Вашу працю про ОУН**. Присилайте її до мене і я постараюся її перечитати, хоч страшно мені задалегідь братися до перечитання одної тисячі сторінок. Але якось справлюся з цим завданням і по перечитанні перешлю Ждановичеві.

II ВЗУН відбувся напередодні другої світової війни в серпні 1939 р[оку] в Римі, на Корзо д’Італія, в салі пансіону проф[есора] Євгена Онацького.

Як бачу читаєте книгу Армстронга. Треба сподіватися, що на сторінках У[країнського] Слова поділетесь з нами Вашими заввагами відносно цієї праці, як це зробив недавно Зореслав***. Чи не піднялись би Ви в оглядний спосіб справити деякі місця цієї книги – на диво – доволі об’єктивної, як мене інформовано” [6, с. 1].

---

* Йдеться про монографію Джона Армстронга “Український націоналізм”.

** Йдеться про книгу З. Книша “Між двома війнами – спогади й матеріали до діяння ОУН в 1939 – 1941 рр.”

*** Зореслав – псевдонім Дмитра Андрієвського.

У відповідь на пропозицію А. Мельника підготувати публікацію рецензії на монографію Дж. Армстронга З.Книш в листі до нього від 4 вересня 1955 року писав наступне:

“Книгу Армстронга я перечитав. Рецензії на неї не писав, бо раз, що вже була одна Зореслава, а по-друге, Жданович замовив собі статтю про цю книгу в Гайваса і Гайвас обіцяв її написати” [7, с. 1].

З листа А. Мельника до З.Книша від 12 серпня 1963 року ми дізнаємося про підготовку ще однієї книги Книша:

“Перед виїздом моїм на ферії* вислав я Вам 15 липня ц[ього] р[оку] порученим листом надіслані мені Вами: “Підгрунтя УВО” і “Початки УВО в Галичині”. Вернувши з відпустки додому застав я чергову поручену посылку з Вашим еляборатом** “Атентат Степана Федака у Львові” із залученим Вашим листом з 4 липня; посылка ця прийшла сюди 24 липня в часі моєї неприявности... Вчора перечитав Ваш еляборат і до нього не маю суттєвих завваг, поза малим доповненням на останній сторінці. Обі надіслані мені праці звертаю і висилаю летунською поштою, щоби Ви їх отримали своєчасно і могли заготовити до друку перед виїздом на ферії в дні 7 вересня ц[ього] р[оку]” [8, с. 1].

В цьому ж листі на прохання Книша Андрій Мельник також описує свою діяльність на початку 1920-х років:

“Інформацію, що її бажаєте в закінченні Вашого листа з 4 ц[ього] м[ісяця] звести можна би до одного речення, але можна би розгорнути й на кількадесять сторінок окремого еляборату. Тому що інформація ця пов’язана з моєю особою, спинюся не на однім а коротко на кількох рядках, щоби хоч частинно піти назустріч Вашому бажанню:

У висліді останнього засідання Стрілецької Ради в Празі літом 1921 р. вернув із закордону полк[овник] С.Коновалець на рідні землі, а щойно рік пізніше вернув я по полагоді фінансових справ, що мали відношення до початкової фази дії УВО. Цю фазу УВО фінансувала акція Оборони України

---

* Тобто у відпустку, на відпочинок.

** Тобто працею, дослідженням.

в ЗДА на чолі з д[окто]р[ом] Цеглинським* і Мирославом Січинським, які двома наворотами приїжджали до Європи весною 1921 р. і літом 1924 р., коли відвідували мене у Львові в тюрмі при вул[иці] Баторія перед процесом бесарабівців. З польською тюрмою познайомився я вже два тижні по мойому приїзді до Львова, цим першим разом не надовго; по шости тижнях могого побуту на Бригідках я позбувся опіки лютого Кайдана і в перших днях жовтня вернув до моїх обов'язків в УВО, де виручував я в поодиноких справах Начального Команданта полк[овника] Є. Конавальця. Моя безпосередня співпраця з Полковником не тривала довго, бо під кінець 1922 р. на наші настоювання Полковник травлений безнастанно днями і ночами польськими гончими рішився на перенесення Начальної Команди УВО за кордон і зеленою границею сам туди щасливо передістався. Перед своїм виїздом за кордон Полковник покликав до життя Крайову Команду УВО, підчиняючи її Начальній Команді УВО, назначуючи при цьому Крайовим Командантом УВО Андрія Мельника і зберігаючи пост Начального Команданта УВО за собою.

На пості Крайового Команданта УВО оставав я до весни 1924 р[оку], себто до арештовання мене і включення до процесу басарабівців. За цей час відбув я двічі зустріч з Полковником, одну в Оліві біля Данцігу, другу в Еберсвальде коло Берліна. Адютантом моїм і жертвеним співробітником моїм з тих часів був сотник Дмитро Герчанівський; віддано співпрацювали Целевич і Бакович. Наслідником моїм на пості Крайового Команданта УВО став інж[енер] Ярослав Индишевський, який прибув доволі скоро з Праги й під кінець 1924 р[оку] відвідував мене в тюрмі при вул[иці] Баторія. Хто був наслідником інж[енера] Я.Индишевського не знаю, бо відбував я тоді п'ятилітній засуд і вийшов з тюрми під кінець 1928 р[оку]. Щойно згодом по виході з тюрми вернув я до завдань в УВО в зв'язку із створенням Сенату.

Ось стільки про інформацію згідно з Вашим бажанням" [8, с. 1–2].

---

* Листи Миколи Цеглинського до Андрія Мельника за 1922 рік зберігаються в Архіві ОУН у Києві.

В листуванні Андрія Мельника із Зиновієм Книшем також обговорювалися питання, пов'язані з організаційним архівом. Після закінчення другої світової війни Голова ПУН намагався зібрати всі вцілілі рештки організаційного архіву. В листі до Зиновія Книша від 18 травня 1947 р. він писав:

“Питання наших архівів незвичайно важке, але воно нелегке до розв’язання в теперішню пору. Було би вдячним нашим завданням всі наші архіви до 1938 р[оку] і по 1938 р[ік], що на щастя вціліли від заглади, сконцентрувати в одному пункті в Європі і шойно згодом умістити у відповідно безпечнім місці по цей чи той бік океану. Я зрадів вісткою, що заходами УНО організується в Канаді бібліотека-музей. Очевидно, що це було би найкращим приміщенням для наших архівів, які поки що приміщені в п’яти пунктах. Один з архівів під окупацією большевицькою в середній Європі* недоступний як довго остаеться там військова большевицька обсада. Перевіз котрого-небудь з наших архівів найкраще довершити 100%-певною особою зі союзних армій, найкраще канадійською. Не заявлявся би я за пересилкою поштовими пакетами частини наших архівів до ЗДА на приватну адресу хоч би найпевнішої нашої людини. Тому найкраще хай Вірний** зберігає цю частину до якогось часу в місці, де примістив її його попередник***. По зорганізуванні музею УНО при нагоді переїзду певної людини з терену Вірного за океан, можна буде довірити перевіз цієї частини наших архівів туди. А відносно інших частин треба поки що виждати” [9, с. 1–2].

В 1957 році Андрій Мельник їздив до Канади, де брав участь у святкових заходах з нагоди 25-ліття створення Українського Національного Об’єднання (УНО) Канади. Напередодні цього візиту Зиновій

---

* За інформацією Голови ПУН Миколи Плав’юка частина організаційного архіву була закопана в алюмінієвих бідонах з-під молока на території тодішньої Чехо-Словаччини. Нажаль цю частину архіву відшукати досі не вдалося, тому що на тому місці велося велике будівництво і матеріали напевно були знищені під час риття котлованів.

** Вірний – псевдонім українського журналіста і провідника осередку ОУН в Італії Василя Федорончука.

*** Йдеться про Євгена Онацького.

Книш, який протягом деякого часу був редактором журналу “Самосійна Україна”, просив Голову ПУН про інтерв’ю для журналу. В листі до А.Мельника від 8 червня 1957 р. він писав:

“Я вже просив д[руга] Селешка порозумітися з Вами і зарезервувати в Вас для мене, якщо можливе, хвилюк часу. Приїду до Торонто в середу дня 12 ц[ього] м[ісяця] ввечері ооколо 6 години і міг би, в разі потреби, ще того самого дня інтерв’ю списати.

Тепер подаю коротенько про що йдеться, щоб Ви могли ще перед тим подумати собі, що саме і як хотіли б Ви в тому інтерв’ю сказати і не були здані на конечність формулювати свої думки в останній хвилині.

Основні розмови напевно будете вести з відповідальними людьми вже по приїзді до ЗДА і тоді на місці буде це разом з Вами обговорюватися, що з того треба дати до нашої преси, а що повинно залишитися не публіковане широко. А тепер годилося б нам і було конче потрібно помістити в “Самостійній Україні”, органі ОДВУ* й одинокому суспільно-політичному місячнику націоналістичного руху (бо Р[озбудова] Д[ержави] була кварталником і є двомісячником) декілька слів у зв’язку з Вашим приїздом до ЗДА.

Залишаючи Вам повну свободу вибору, що Ви хотіли б нам сказати, я пропонував би від редакції такі три питання, що на них можна, в разі потреби, відповісти і довше і коротше:

а) З якими думками вступаєте, Пане Голово Проводу, на американську землю, терен поселення найбільшої української еміграції?

б) Чим хотіли б Ви поділитися з прихильниками націоналістичного руху в Америці за посередництвом “Самостійної України”?

в) Яка Ваша думка про роллю й завдання “Самостійної України”?

Мені здається, що тут можна вмістити все. Коли б Ви мали інакший погляд – редакція “Самостійної України” застосується до того” [10, с. 1–2].

В кінці цього огляду пропонуємо увазі читача два документи з вказаного фонду – фрагмент листування Андрія Мельника з видатним

---

* Організація Державного Відродження України.

українським поетом Євгеном Маланюком. Євген Маланюк познайомився з Андрієм Мельником навесні 1919 р., коли служив ад'ютантом помічника начальника Штабу Дієвої Армії УНР Василя Тютюнника. Отаман Андрій Мельник на той час був начальником Штабу Дієвої Армії. Євген Маланюк залишив спогади про ці незабутні дні української революції і війни за незалежність України, в яких описав те враження, що склалося у нього про Андрія Мельника як людини:

“Строго кажучи, Андрій Мельник, як постать і характер, являє особисто для мене і досі велику таємницю. Знаю з досвіду, що чудесні появи людей, появи раціонально нічим ніби неумотивовані, наприклад, т.зв. самородки, появи якби протиприродні, – все ж були фактами безсумнівними. Це має місце переважно в області волі і здібностей, таланту й обдарування – “природного розуму не може замінити жодна школа”.

Але у випадку Андрія Мельника якось донині не можу зрозуміти й погодитись, що цей чоловік, який мав обличчя і постать справжнього родового аристократа, був, у дійсності, сином галицького селянина. Добре знаю аристократичність нашого селянства, але й не менш добре знаю всі від'ємні сторони нашого національного характеру... Не можу сказати, що Андрій Мельник був ідеал воїна, мужа, лідера, вождя, напевно вдача його мала свої вади чи й браки. Але є властивості вдачі, яких не може дати ані школа, ані характер, ані самодисципліна, лише – подобається нам чи ні – походження, дідичність, “раса”.

Він був справжній *геній такту*, куди входили такі складники, як природна вихованість – в його випадкові вона просто вражала! – природна вроджена інтелігенція і якийсь цілком природно згармонізований з ними естетизм. Вони в нім були безпомилкові, а цього не можуть дати ні Ітон ні Оксфорд – вживаючи цих назв символічно – в такій природній формі. Їх дають лише родина й раса. Або, може, тут джерел їх треба шукати в сфері надприродній? В області віри? Бо Андрій Мельник, як знаю, був людиною і релігійною і церковною” [2, с. 72].

Тексти поданих нижче документів і цитування в статті публікуються у повній відповідності до оригіналів, збережені всі особливості

написання слів. Фонд ще не описаний, тому в легенді і списку джерел подаємо тільки назву архіву і назву фонду.

Документ 1.

Лист Андрія Мельника до Євгена Маланюка
від 6 березня 1957 року

6 березня 1957 р[оку]

Дорогий Друже Сотнику!

Якже скоро проминає наш час. Годі освоїтися з вісткою, що Сотник Євген Маланюк шістдесятлітній ювілей святкує. Але така є дійсність і треба з нею не тільки погодитися, але й радіти нею.

Поділяю цю велику радість зі всіми, що поспішили привітати Вас з Вашим святом. Долучую з привітом моїм сердешні Вам побажання мої: ще не одну перлину зложити в скарбницю української культури; ще не одну данину незрівняного Вашого пера принести на жертвенник визвольних змагань наших; ще на довгі роки своїм полум'яним словом запалювати серця молодих рядів наших, щоби горіли святим вогнем любови і відданости українській Справі, яким жевріли юні серця наші перед сорока роками.

Стискаю Вашу дружню руку Товаришу по зброї і Дорогий Друже.

Слава Україні!

Архів ОУН у Києві, фонд Андрія Мельника. Копія, машинопис. (Вгорі в лівому куті аркуша рукою А.Мельника чорнилом написано: “Маланюк”).

Документ 2.

Лист Євгена Маланюка до Андрія Мельника
від 9 березня 1957 року

9.ІІІ. 57

Незабутній Начальнику*!

Спасибі Вам за милу згадку – нагадали Ви мені мою (і нашу) молодість, прекрасну, неповторну, а яку завжди хотілося б повторити ще і ще раз.

Спостерігаєш цю “нову” добу і все віриш, що ось це вже її найглибше “дно”, але бачиш і відчуваєш, що те дно ще не є, нажаль, найнижчим...

Ну, та Ви це відчуваєте, певно, ще гостріше, аніж я. Все менше стає нас. Де ті люди, що творили нашу історію? Де ті, мов викуті з одного

---

* Очевидно йдеться про те, що полковник Андрій Мельник протягом січня – липня 1919 року був Начальником Генеральної Булави (Штабу) Дієвої Армії УНР і безпосереднім начальником Євгена Маланюка, який служив ад'ютантом помічника Начальника Штабу Василя Тютюнника.

шматка шляхетного металу? Коли і при яких умовах зродить їх наново Батьківщина?

А нам, ось, судилося це пережити і чути себе чим далі, тим більш самотніми. Вибачте. Це не песимізм (я – кінець кінців – оптиміст!), але, от так, зітхання до людини, що з нею колись разом дихалося атмосферою бурі й грози, але й Величі.

В незмінній пошані
Євген Маланюк

P.S. Найсердечніший привіт для Шановної Пані!

Архів ОУН у Києві, фонд Андрія Мельника. Оригінал, автограф.

Джерела і література:

1. Антонович М. У 90-ліття д-ра Зиновія Книша // У 90-ліття Зиновія Книша / Наукова рада при СКУ. – Вінніпер, 1996. – С. 87–90.
2. Маланюк Є. Андрій Мельник (уринок зо спогадів) // Непогасний огонь віри. Збірник на пошану полковника Андрія Мельника Голови Проводу Українських Націоналістів. – Париж: Націоналістичне Видавництво в Європі, 1974. – С. 69–76.
3. Архів ОУН у Києві, ф. 1, оп. 3 (документи Євгена Коновальця), лист Євгена Коновальця до Андрія Мельника від 31 грудня 1919 р.
4. Архів ОУН у Києві, ф. 1, оп. 3, лист Євгена Коновальця до Андрія Мельника від 30 січня 1922 р.
5. Архів ОУН у Києві, фонд Андрія Мельника, лист Зиновія Книша до Андрія Мельника від 6 серпня 1955 р.
6. Архів ОУН у Києві, фонд Андрія Мельника, лист Андрія Мельника до Зиновія Книша від 28 серпня 1955 р.
7. Архів ОУН у Києві, фонд Андрія Мельника, лист Зиновія Книша до Андрія Мельника від 4 вересня 1955 р.
8. Архів ОУН у Києві, фонд Андрія Мельника, лист Андрія Мельника до Зиновія Книша від 12 серпня 1963 р.
9. Архів ОУН у Києві, фонд Андрія Мельника, лист Андрія Мельника до Зиновія Книша від 18 травня 1947 р.
10. Архів ОУН у Києві, фонд Андрія Мельника, лист Зиновія Книша до Андрія Мельника від 8 червня 1957 р.

Юрій Черченко (Київ, Україна) **Огляд документів фонду Андрія Мельника в Архіві ОУН у Києві**

В статті подається огляд документів фонду Андрія Мельника в Архіві Організації українських націоналістів у Києві

Ключові слова: Андрій Мельник, ОУН, архів, документи

Юрий Черченко (Киев, Украина) **Обзор документов фонда Андрея Мельника в Архиве ОУН в Киеве**

В статье подан обзор документов фонда Андрея Мельника в Архиве Организации украинских националистов в Киеве

Ключевые слова: Андрей Мельник, ОУН, архив, документы

Iurii Cherchenko (Kyiv, Ukraine) **The review of the Andrii Melnyk's documents in the Archive of the Organization of Ukrainian Nationalists in Kijiv**

This article contains a survey of the documents of one of the leaders of Ukrainian nationalists – colonel Andrii Melnyk in the Archive of the Organization of Ukrainian Nationalists in Kijiv

Key words: Andrii Melnyk, OUN, archive, documents